

MITÄ AMMATTILAISEN TULEE TIETÄÄ HIVISTÄ

Lotta Mononen

Sisätautien ja infektiosairauksien EL

Pirkanmaan hyvinvointialueen infektioiden torjunnan ja
tartuntatautien koulutuspäivä

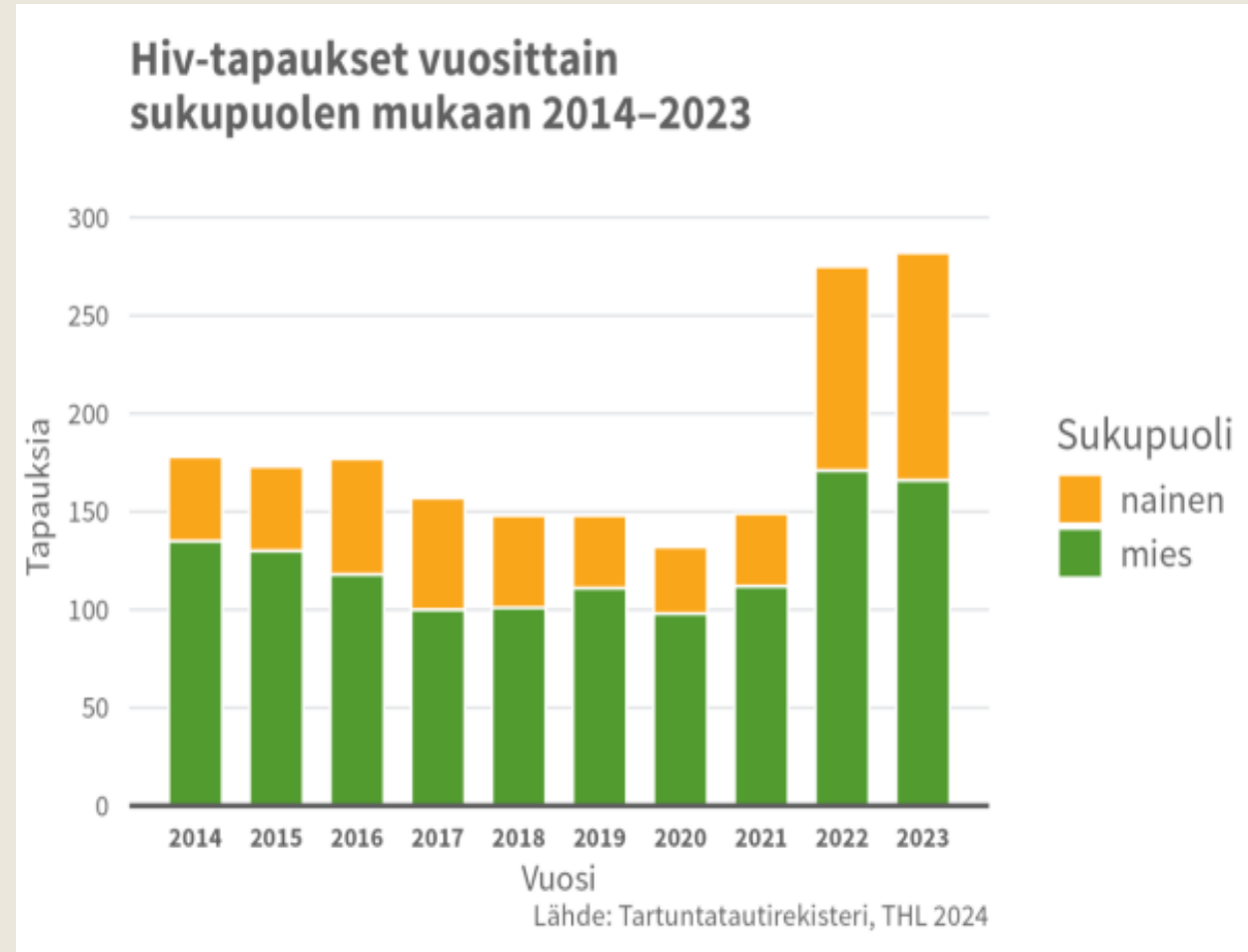
3.12.2024

Human Immunodeficiency Virus

- Retrovirus
 - *Päätyypit 1 ja 2*
- Kohteena CD4⁺ T- lymfosyytit (auttajasolut)
 - *Makrofagit, dendriittisolut*
- Limakalvon läpäisy → paikalliset CD4- solut → imusolmukkeet → keho

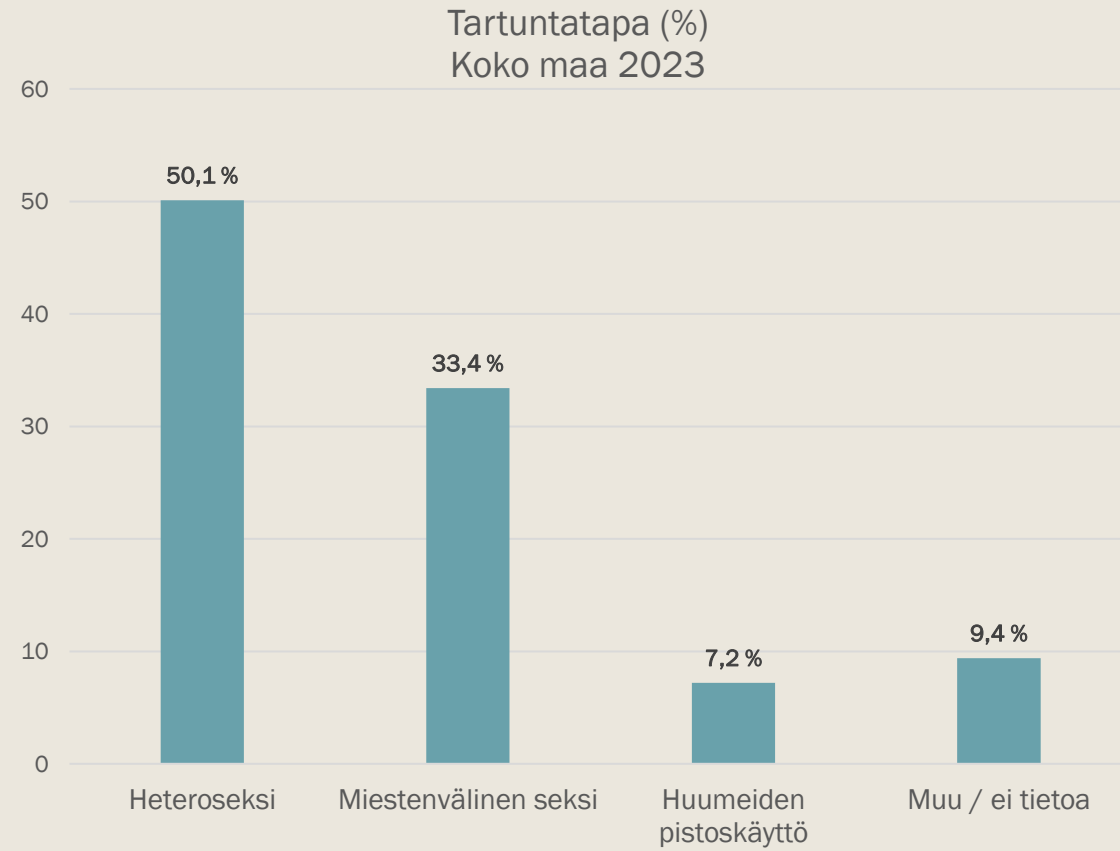
Epidemiologiaa 2023

- Suomessa 3332 hiv- potilasta
 - *Pirkanmaa 231*
- Suomessa 282 uutta hiv- tartuntaa (5,1/100 000)
 - *65 % tapauksista aiemmin diagnosoituja*
 - *46 % ulkomaalaissyntyisiä*



Hiv tarttuu

- Suojaamaton seksikontakti
 - *Emätin- ja anaaliyhdyntä, suuseksi*
- Verenvälityksellä
 - *Pistosvälineiden yhteiskäyttö*
- Äidiltä lapselle
 - *Raskaus, synnytys, imetys*



Pitkälle edennyt hiv $CD4 \leq 350 /\mu l$

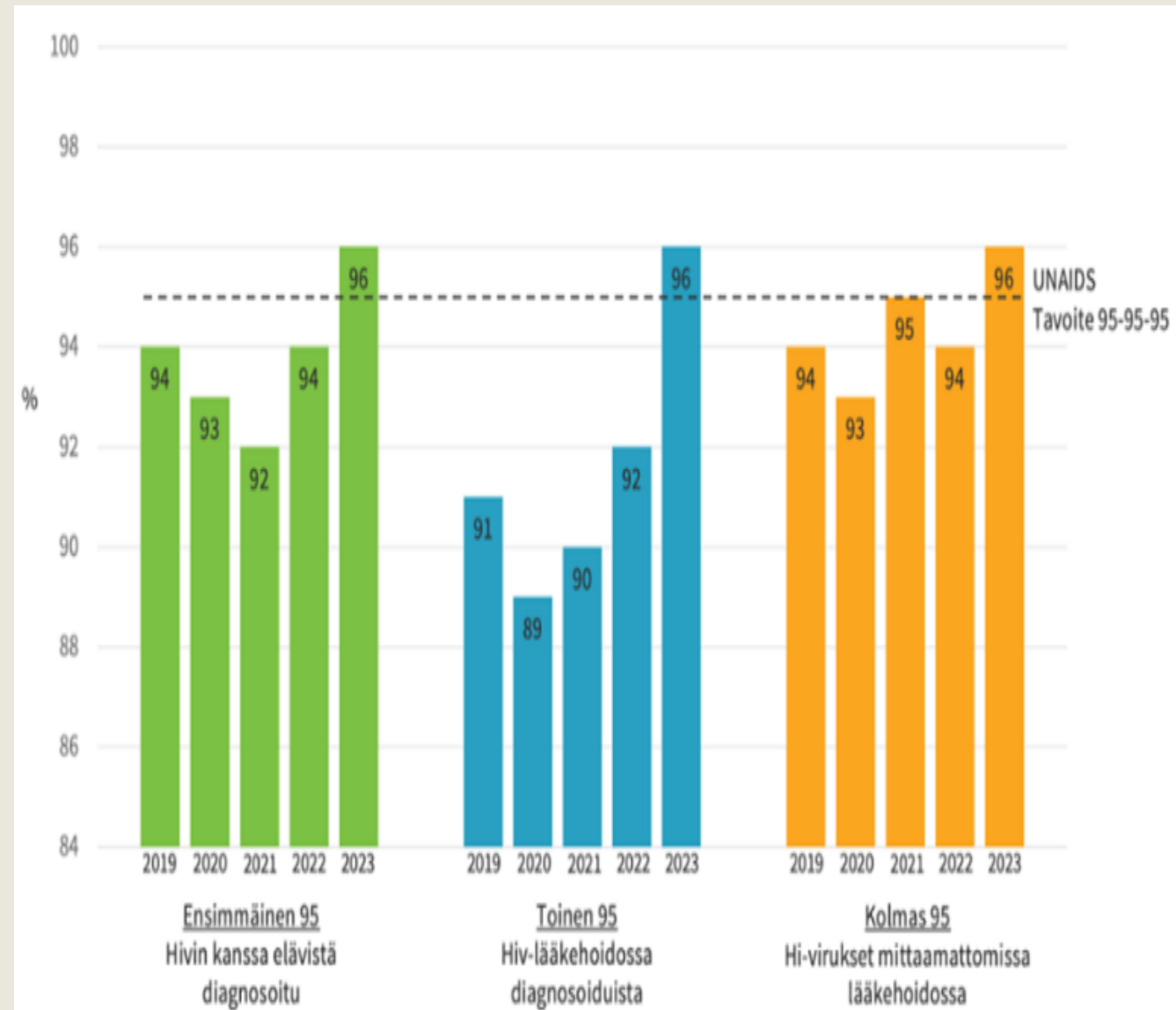
- 2023 viivästynyt diagnoosi ($CD4 \leq 350/\mu l$)
38 kpl/48 %
- Haitta potilaalle
 - *Opportunisti – infektio- ja maligniteettiriski* ↑
 - *Hoidosta huolimatta kuolleisuus* ↑
ja riski taudin etenemiselle ↑
 - *Vaste lääkeshoidolle* ↓, *immunologian korjautuminen* ↓
- Haitta yhteiskunnalle
 - *Taudin leviäminen*
 - *Lisääntyneet terveydenhoitokulut*

Milloin otan hiv- kokeen?

- Aina, kun potilas haluaa
- Riskikäyttäytyminen
 - *Suojaamattomia seksikontakteja, ruiskuhuumeiden käyttö*
- Todettu seksitauti, HCV, HBV
- Ensitautiin sopivat oireet
- Pitkäaikainen kuumeilu, ripuli, laihtuminen, dementoituminen
- Ruokatorven/suun laaja kandidiaasi
- Selittämätön trombosytopenia
- Lymfadenopatia/Lymfooma
- Pneumonia
 - *Pneumocystis jirovecii*
 - *Avohoitoalkuinen*
 - *Tuberkuloosi*
- Kaposin sarkooma
- Kohdunkaulan syöpä

95 – 95 – 95

- 2025 mennessä tavoitteena (UNAIDS)
 - 95 % hiv-positiivisista tietää tartunnasta
 - 95 % diagnosoiduista hiv-potilaista lääkityksellä
 - 95 % lääkehoidolla olevista viruskopiot mittaamattomissa
- Stigman poistaminen



Mitä tapahtuu infektio-oloklinikalla?

- Ohjaus ja neuvonta
 - *Turvaseksi*
- Arvio taudinvaiheesta (HIV1Nh ja CD4- solutaso)
 - *Pneumocystis- profylaksia?*
- Onko liitännäissairauksia?
 - *HCV, HBV, Syfilis, tuberkuloosi*
- Rokotukset?
 - *Hepatiitti (B ± A), pneumokokki, vesirokko, tuhkarokko, HPV, m-rokko*
- Tartunnanjäljitys
- Raskaudenehkäisy
- PAPA- seurannan järjestäminen
- Aloitetaan lääkehoito
 - *Resistenssitutkimus*
- Kontrollikäynnit 3 – 6 kk välein

Lääkehoidosta

- START → Lääkehoito kaikille mahdollisimman nopeasti
- SMART → Aloitettu lääkehoito jatkuu pysyväenä

Lääkehoidon tavoite

- Hi- virukset pysyvästi supressiossa = HIVNh \leq 20 kopiota/ml
- Immunologian korjaaminen ja ylläpitäminen = CD4- solutaso \uparrow
- Vähentää hiv- infektiioon liittyvää kuolleisuutta ja sairastavuutta
 - *Ajoissa aloitettu lääkehoito \rightarrow elinajan odote \approx väestö*
- Estää jatkotartuntoja
 - *Partner 1 & 2 \rightarrow Hyvässä hoitotasapainossa oleva hiv ei tartu seksissä*
 - HIV1Nh < 20 kopiota/ml > 6 kk
 - Raskausyritykset yhdynnöillä

Clinicalinfo.hiv.gov. Guidelines for the Use of Antiretroviral Agents in Adults and Adolescents With HIV. Updated January 28,2016. Viitattu 20.9.2024

EACS Guidelines. V12.0- October 2023.

HIV-hoito-opas HUS. Viitattu 20.9.2024.

Rodger, Alison JColl, Pep et al. Risk of HIV transmission through condomless sex in serodifferent gay couples with the HIV-positive partner taking suppressive antiretroviral therapy (PARTNER): final results of a multicentre, prospective, observational study. The Lancet, Volume 393, Issue 10189, 2428 - 2438

Hiv- potilas vastaanotolla

- Hoidetaan tavanomaisin varotoimin
- Hiv- potilaiden keski-ikä nousee
 - *Sydän- ja verisuonisairauksien riski ↑*
 - *Diabetes, verenpainetauti, osteoporoosi*
- Infektiolääkärin konsultaatio
 - *Lääkeinteraktioiden tarkistamiseksi*
 - Liverpool HIV Drug Interactions
 - [Liverpool HIV Interactions \(hiv-druginteractions.org\)](http://liverpoolhivinteractions.org)
 - *Hiv- potilas sairaalahoidossa*
 - *Yleisoireita/kuume + matala CD4- solutaso*

Lähdeluettelo

- Clinicalinfo.hiv.gov. Guidelines for the Use of Antiretroviral Agents in Adults and Adolescents With HIV. Updated January 28,2016. Viitattu 20.9.2024. [Treatment Goals: Adult and Adolescent Antiretroviral Therapy | NIH \(hiv.gov\)](#)
- clinicalinfo.hiv.gov. HIV/AIDS Glossary: Life Cycle. Viitattu 18.9.2024. [Life Cycle \(hiv.gov\)](#)
- EACS Guidelines. V12.0- October 2023. Viitattu 20.9.2024. [guidelines-12.0.pdf \(eacsociety.org\)](#)
- ECDC: Continuum of HIV care – Monitoring implementation of the Dublin Declaration on partnership to fight HIV/AIDS in Europe and Central Asia: 2023 progress report. [Continuum of HIV care – Monitoring implementation of the Dublin Declaration on partnership to fight HIV/AIDS in Europe and Central Asia: 2023 progress report \(europa.eu\)](#)
- ECDC: Infographic: HIV Infection - late diagnosis. 26.11.2020 [Infographic: HIV Infection - late diagnosis \(europa.eu\)](#)
- Hermans L, Wensing A, Hoepelman A, Dutihl J, Mudrikova T. Delayed HIV testing in internal medicine clinics - a missed opportunity. Neth J Med. 2012 Mar;70(2):69-73. PMID: 22418752. [getpdf.php \(njmonline.nl\)](#)
- HIV and AIDS - cutaneous features. The Primary Care Dermatology Society. LAST UPDATED: Aug 08, 2021 [HIV \(pcds.org.uk\)](#)
- HIV-hoito-opas HUS. Viitattu 20.9.2024. [hiv-hoito-opas-hus-2024 \(1\).pdf](#)
- HIV-hoitotyön käsikirja. 4. uudistettu painos. [HIV-hoitotyön käsikirja | HUS](#)
- Laine J, Mikkola J. HIV- infektio. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim. 2021;137(13):1417-20. Ajankohtaista lääkärin käsikirjasta
- Matsumoto S, Murata Y, Tomoda Y. Acute HIV infection in a 39-year-old man. CMAJ November 21, 2022 194 (45) E1541; DOI: <https://doi.org/10.1503/cmaj.220656>
- Moore RD, Keruly JC. CD4+ cell count 6 years after commencement of highly active antiretroviral therapy in persons with sustained virologic suppression. Clin Infect Dis. 2007 Feb 1;44(3):441-6. doi: 10.1086/510746
- Rodger, Alison JColl, Pep et al. Risk of HIV transmission through condomless sex in serodifferent gay couples with the HIV-positive partner taking suppressive antiretroviral therapy (PARTNER): final results of a multicentre, prospective, observational study. The Lancet, Volume 393, Issue 10189, 2428 – 2438. [Risk of HIV transmission through condomless sex in serodifferent gay couples with the HIV-positive partner taking suppressive antiretroviral therapy \(PARTNER\): final results of a multicentre, prospective, observational study - The Lancet](#)
- Shelley A Gilroy. HIV Infection and AIDS, kappale: Pathophysiology. Medscape. Updated: Mar 27, 2024.
- Tartuntataudit Suomessa 2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2024. [Tartuntataudit Suomessa 2023 \(julkari.fi\)](#)
- THL: Hiv- laaturekisteri 2023. [HIV-rekisterin tulospöytä - Koko maa ja yhteistyöalueittain \(thl.fi\)](#)
- THL: HIV-rekisterin tulospöytä, päivitetty 14.4.2024. Sisältää tiedot 31.12.2023 saakka. [HIV-rekisterin tulospöytä - Koko maa ja yhteistyöalueittain \(thl.fi\)](#)
- THL: HIV-rekisteri osoittaa: Suomi on saavuttanut YK:n HIV/AIDS-ohjelman tavoitteet. 3.9.2024. [HIV-rekisteri osoittaa: Suomi on saavuttanut YK:n HIV/AIDS-ohjelman tavoitteet - THL](#)
- UNAIDS: Understanding measures of progress towards the 95–95–95 HIV testing, treatment and viral suppression targets. [Understanding measures of progress towards the 95–95–95 HIV testing, treatment and viral suppression targets \(unaids.org\)](#)
- V. Ruxandra Moroti Constantinescu. Acute Human Immunodeficiency Virus Infection. N Engl J Med 2023;389:2276. DOI: 10.1056/NEJMicm2306536